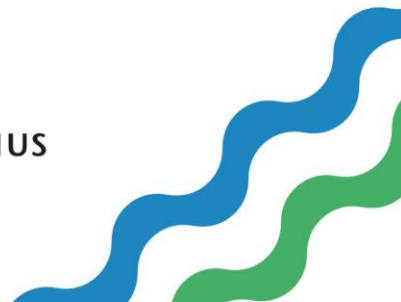

**Maa- ja metsätalousministeriön ja
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen
välinen tulossopimus vuodeksi 2011**

RIISTAN- JA KALANTUTKIMUS

Maa- ja metsätalousministeriön sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen välinen tulossopimus vuodeksi 2011

1. Vuosien 2011–2015 strategiset tavoitteet

1.1 Perustehtäviin vaikuttavat toimintaympäristön muutokset

1.1.1 Luonnonvarat ja ihminen

Biodiversiteetin turvaaminen ja eläinsuojelukysymykset vahvistuvat kansainvälisessä toimintakentässä. Metsästyksen, kalastuksen ja kalankasvatuksen eettisyys ja kestävyys korostuvat myös tutkimuksessa.

Ilmastonmuutokseen liittyvät kysymykset ja muun muassa vieraslajien leviäminen tulevat jatkossa olemaan keskeisiä sekä riistan- että kalantutkimuksessa.

Luonnonvarojen käytössä korostuu aikaisempaa enemmän taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys ja niiden edellyttämä tietopohja. Luonnonvaraisten eläinten ja ihmistoimintojen väliset konfliktit lisääntyvät. Myös luonnonvarojen eri käyttäjäryhmien väliset näkemykset eroavat ja voivat johtaa ristiriitoihin. Konfliktien hallinnan keskiössä on tieto kantojen koosta ja lajien biologiasta, elinkeinoista ja ihmistoiminnan vaikutuksista (vrt. susi, saimaannorppa, merimetso, merihylkeet, lohenkalastus merellä ja joissa). Vanhat toimintamallit eivät riitä hallinnoimaan uudenlaisia konflikteja, joissa on useita eri intressitahoja. Konfliktit ulottuvat Suomen rajojen ulkopuolelle. Suomella on mahdollisuus toimia edelläkävijänä näiden konfliktien hallinnassa.

Sitran johdolla laadittu kansallinen luonnonvarastrategia kannustaa uudenlaiseen luonnonvaraajatteluun, jossa luonnonvaroja ja niiden käyttöä tarkastellaan eri sektoreita laajemmasta näkökulmasta. Luonnonvarastrategiassa on tunnistettu muutostarpeita, joiden toteuttamiseksi tarvitaan monen hallintosektorin osaamista. Tutkimuslaitoksen osaamista voidaan hyödyntää erityisesti aineettomiin luonnonvaroihin perustuvien palvelujen kehittämisessä sekä ympäristö- ja luonnonvaraosaamisen viennissä.

1.1.2. EU:n linjauksia

Eurooppa 2020-strategia korostaa osaamiseen ja innovaatioihin perustuvaa taloutta. Arktisen alueen ja arktisten luonnonvarojen ja niihin perustuvien (vanhojen sekä kokonaan uusien) elinkeinojen merkitys kasvaa. Arktinen kysymys tulee nousemaan, ei vain EU:n, vaan myös koko pohjoisen pallonpuoliskon merkittävimmäksi taloudelliseksi sekä ekologiseksi, mutta myös merkittäväksi sosiaalisesti kysymykseksi. Riista ja –kalatalouden tutkimuslaitoksella on arktista osaamista porotaloudessa sekä pohjoisissa vaelluskaloissa ja niiden elinympäristöjen tuntemuksessa.

EU:n politiikkojen, kuten yhteisen kalastuspolitiikan vaikutus säilyy vahvana ja eräiltä osin jopa vahvistuu. Kalastusta koskevien EU:n asetusten ja luonto- ja lintudirektiivien raportointivaatimusten lisääntyminen asettaa haasteen tutkimuksen resurssoinnille.

Itämeren maiden yhteistyö tiivistyy mm. Itämeristrategian ja siihen liittyvän EU:n Itämeren alueellisen kalastuspolitiikan myötä. Yhteiset tutkimus- ja kehittämishankkeet lisääntyvät. Suomi on myös Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaa vuonna 2011, jolloin mm. kalatyöryhmien kokoukset ja kalanviljelykongressi järjestetään Suomessa.

EU:n meristrategiadirektiivin toimeenpano edellyttää laaja-alaista yhteistyötä Itämeren muiden maiden kanssa.

1.1.3. Valtiohallinnon muutokset

Valtiontalouden kestävyysvajeen korjaaminen tulee seuraavan kahden hallituskauden aikana edellyttämään myös menoleikkauksia. Valtiovarainministeriö on arvioinut, että seuraavan hallituksen on pystyttävä kuroma valtiontalouden kestävyysvajetta umpeen noin 1,5 miljardia euroa vuodessa. Tämä tarkoittaa kaikkien valtion talousarvion momenttien menokohtien kriittistä tarkastelua erityisesti hallituskauden alussa. Valtion tuottavuusvaatimukset edellyttävät kaikkien virastojen ja laitosten toiminnan tehostamista ja keskittymistä ydintehtäviin. Todennäköisesti valtionhallinnon rakenteelliset ja organisatoriset uudistukset jatkuvat, jotta leikkaukset ovat mahdollisia ilman että vaikuttavuus heikkenee.

Valtion tiede- ja innovaatiojärjestelmä on uudelleen arvioinnin kohteena. Tutkimuksen tehostaminen ja työnjako yliopistojen ja sektoritutkimuslaitosten välillä sekä sektoritutkimuslaitoskentän sisällä on selvityksen alla. Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen tutkimuslaitosten yhteenliittymän LYNETin on pystyttävä osoittamaan selviä tuottavuus- ja innovaatiohyötyjä nopeasti, jotta yhteenliittymämalli saisi kannatusta yhtenä sektoritutkimuksen kehittämisen keinona.

Lisäksi vapaaehtoistyön merkitys kasvaa valtiontalouden kiristyvässä tilanteessa esim. riistakonsernin puitteissa

1.1.4. Tutkimus elinkeinojen palvelijana

Elinkeinokalatalouden omistus, toiminta ja kalanviljelyn tuotantolaitokset monikansallistuvat. Tämä vaatii jatkossa myös tutkimustoiminnan ulottamista omien rajojen ulkopuolelle. Biotalousrendi voimistuu ja lisää kiinnostusta elintarviketuotannon sivutuotteiden hyödyntämiseen.

Kalan alkutuotannon painopiste siirtyy vähittäin kalastuksesta viljelyyn. Kalankasvatuksen uudet tuotantoteknologiat, tuotantolajit ja muun muassa rehujen kehitys lisäävät toimialan kannattavuutta. Sopivien kasvatuspaikkojen saamisessa kalanviljelyn käyttöön sekä ympäristölupia koskevat käytännöt ja niiden muutokset aiheuttavat kuitenkin epävarmuutta ja lisäävät tutkimustiedon tarvetta.

1.1.5. Tieto ja siitä viestiminen

Seuranta- ja tutkimustiedon tarve kasvaa sekä kansallisilla että kansainvälisillä foorumeilla (EU, ICES, NASCO yms), jossa Suomeen vaikuttavia linjauksia tehdään. Tutkimustieto on saattettava mahdollisimman kustannustehokkaasti kaikkien tarvitsijoiden käyttöön. Verkkopalveluiden, avointen tutkimustietokantojen ja viestinnän merkitys kasvaa edelleen. Sekä riistakeskus että alueelliset riistaneuvostot tarvitsevat myös tutkimuksen tukea konfliktien hallintaan.

1.2 Keskeiset päämäärät, toimintalinjat/strategiat sekä yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan vaikuttavuustavoitteet

Riistapolitiikan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat

- riistakannat säilyvät elinvoimaisina;
- riistaeläinten aiheuttamat vahingot ovat kohtuullisella tasolla ja konfliktit hallinnassa. - metsästys ja riistanhoito ovat eettistä ja vastuullista.

Porotalouspolitiikan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat:

- vahvistaa porotalouden roolia merkittävänä ja kannattavana alueellisena maaseutuelinkeinona porojen talvilaidunten kestävästä käytöstä asettamissa rajoissa.

Kalatalouspolitiikan yhteiskunnallisina tavoitteina ovat

- kala- hyödynnetään kestävästi ja monipuolisesti,
- elinkeinokalatalouden kannattavuus paranee,

- vapaa-ajankalastuksen suosio säilyy, ja se tuottaa sosiaalista ja taloudellista hyötyä,
- suunnitelmallisella hoidolla ylläpidetään kalavarat geneettisesti monimuotoisina ja tuottavina
- uhanalaista saimaannorppaa suojellaan asianmukaisin kalastusrajoituksin.

RKTL tavoitteet

RKTL:n tehtävänä on tuottaa tutkittua tietoa ja asiantuntijapalveluita kala- ja riistavarojen kestävän käytön hyväksi, luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi sekä kala-, riista- ja porotalouden elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

RKTL tukee maa- ja metsätalousministeriön toimialan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista seuraavasti:

- tuottaa tietoa kala- ja riistavaroista sekä arvioi ja ennustaa kala- ja riistakantojen tilaa niiden kestävän ja monipuolisen hyödyntämisen perustaksi,
- edistää tietotuotannolla kala- ja porotalouden elinkeinojen sekä tuottaa kalatalouden tilastot sekä tietoa kalan, riistan ja poron käytöstä, jalostuksesta ja kaupasta,
- tuottaa tietoa vapaa-ajankalastuksen ja metsästyksen yhteiskunnallisesta ja so-sioekonomisesta vaikuttavuudesta,
- tuottaa tietoa, asiantuntijapalveluita ja viljelytuotteita, joiden avulla kala- ja riistavarojen hoito on tarpeeseen perustuvaa ja suunnitelmallista sekä huolehtii osaltaan, että kalavarat säilyvät geneettisesti monimuotoisina ja tuottavina,
- edistää tietotuotannolla hirven, suurpetojen ja hylkeiden aiheuttamien vahinkojen ehkäisemistä,
- edistää porolaidunten kestävää käyttöä muun muassa tuottamalla tietoa laidunten käytöstä ja tilasta,
- huolehtii tutkimustiedon siirrosta nopeasti ja tehokkaasti päättäjien, yrittäjien sekä neuvonnan, opetuksen ja kansalaisten sekä riistakanta-arvioiden perusaineiston tuottajien käyttöön.

Tutkimuslaitos tuottaa tutkimuksellista perustaa riistalaji- ja elinympäristökohtaisten kannanhoitosuunnitelmien laadintaan ja päivittämiseen. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan keskeisimpien jo valmistuneiden riistaeläinlajeja tai niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien toimenpideehdotukset ja tutkimustarpeet sekä julkisen riistakonsernin strategiset tavoitteet. Tutkimuslaitos osallistuu elinkeinokalatalouden sektorikohtaisten kehittämisohjelmien toimeenpanoon sekä EU:n Itämeri-strategian vesiviljelyosion edellyttämiin tutkimus- ja kehittämistehtäviin. Toiminnassa tulee ottaa huomioon vapaa-ajankalatalouden kehittämisstrategia ja kalastusmatkailun kehittämisen valtakunnallinen toimenpideohjelma

2. Vuoden 2011 tulostavoitteet

2.1. Merkittävät yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet

Tutkimuslaitos toimii maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen sektori-tutkimuslaitosten muodostamassa Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymässä LYNETissä. Aiempaa suurempi osuus näiden tutkimuslaitosten tutkimuksesta ja muista toiminnoista koordinoidaan yhteenliittymän kautta. Tutkimuslaitos osallistuu Itämeren, biotaloutta, ilmastonmuutosta ja kestävää maankäyttöä koskeviin LYNETin yhteisiin tutkimusohjelmiin. Lisäksi osallistutaan yhteisiin kansainvälisen toiminnan verkostoon, asiantuntijapalveluihin, seurantoihin ja tilastotoimintaan, laboratoriotuotoimintoihin, osaamisen kehittämiseen sekä joihinkin muihin tukipalveluihin.

Tutkimuslaitos osallistuu suunnitteilla olevaan arktiseen tutkimukseen.

Tutkimuslaitoksen ohjelmat (useiden poliitikkojen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi)

- Käynnistetään Itämeri- ja rakennettujen jokien tutkimusohjelma.

- Itämeri-tutkimusohjelmassa käynnistetään tutkimus vajaasti hyödynnettyjen särkikalajien määrien ja tuotantopotentiaalin arvioimiseksi rehevöityneillä rannikkoalueilla, osallistutaan meristrategiadirektiivin edellyttämien seurantojen suunnitteluun ja tehdään alustava arvio merimetsojen mahdollisista vaikutuksista ahven- ja kuhakantoihin Saaristomerellä.
- Rakennettujen jokien tutkimusohjelmassa selvitetään vaelluskalakantojen palauttamisen biologisia, ekoteknisiä ja sosioekonomisia edellytyksiä sekä raportoidaan Oulujoen nykytilaa koskeva selvitys Montan sopimuksen kompensatioiden mitoituksista suhteessa rakentamisesta aiheutuneisiin kalataloushaittoihin.
- Raputalousohjelmaa jatketaan yleissuunnitelman mukaisesti selvittämällä mm. joki- ja täplärapukantojen tilaa ja tuotantopotentiaalia sekä täplärapujen vaikutuksia järviökosysteemissä. Tutkimusohjelmassa selvitetään myös raputalouden sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia osana sisävesikalataloutta ja käynnistetään tutkimus täplärapukantojen kestävästä ja taloudellisesti kannattavasta hyödyntämisestä sekä avustetaan raputalousstrategian uudistamisessa.
- Istutustutkimusohjelmassa tutkitaan erityisesti lohi- ja meritaimenistutusten tuloksiin vaikuttavia tekijöitä ja kehitetään menetelmiä istutuspoikasten laadun ja istutusten tuottavuuden parantamiseksi. Vuonna 2011 raportoidaan kasvatuksen monipuolistamisen vaikutuksista lohien poikasten elinkykyyn.
- Elintarviketalouden tutkimusohjelmassa tutkitaan kala-, riista- ja poroelintarvikkeita sekä niiden tuotantoa, kauppaa ja markkinoita. Ohjelmassa analysoidaan markkinoiden vaatimuksia ja kuluttajien asenteita, toimialarakenteiden ja yritystoiminnan muutoksia sekä ennakoitua elinkeinon kehittymistä. Ohjelmassa parannetaan elinkeinon toimintaedellytyksiä tuottamalla uutta tietoa tuotannon ja tuotteiden kehittämiseksi. Elintarviketaloutta tutkitaan koko arvoketjussa alkutuotannosta kuluttajalle asti.
- Kala-, riista- ja poroluonnonvarojen käytön, hoidon ja suojelun sosioekonominen tutkimusohjelma tuottaa tietoa luonnonvarapolitiikan ja yhteiskunnallisen muutoksen suhteesta sekä hahmottaa koko luonnonvarapolitiikan kenttää suhteessa suuriin yhteiskunnallisiin muutostekijöihin. Ohjelmassa tutkitaan yrittäjyyden mahdollisuuksia sekä luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä edellytyksiä. Lisäksi tutkitaan luonnonvarojen hallinnan toimivuutta eri ryhmien kannalta sekä vaihtoehtoisia institutionaalisia järjestelyjä.

Riistapolitiikan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi tutkimuslaitos huolehtii seuraavista.

Riistakantojen kannanarvioinnit

- Laaditaan luonto- ja lintudirektiivien mukaisten lajien kannanarvioinnit ja direktiivien edellyttämien raportointien sekä direktiivien poikkeusmenettelyn (esim. luontodirektiivin 16 art. ja suurpedot) edellyttämä tiedontuotanto.
- Tuotetaan kansallisen ja kansainvälisen päätöksenteon tueksi ajantasaiset tiedot tärkeimpien riistalajien runsaudesta, lisääntymistuotosta ja metsästettävyydestä.
- Pyyntiluvanvaraisten lajien osalta tuotetaan lisäksi kannan kehitystä kuvaavat indikaattorit sekä arviot kestävästä metsästystasosta.

Saalistilastointi

- Metsästyksen vaikutusten selvittämiseksi ja mitoittamiseksi tuotetaan vuosittain alueellista ja lajikohtaista tietoa saaliista ja sen rakenteesta.

Taantuvien riistalajien edellyttämä tutkimus

- Lisätään tietopohjaa lajien taantumisen syistä (ml. elinympäristöjen muutokset) ja seurauksista.

Riistakonfliktien ja riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen tutkimus

- Kehitetään riistakonfliktien vaihtoehtoisia hallintamalleja ja -menetelmiä sekä tutkitaan kannansäätelyn dynamiikkaa (ml. ekologinen ja sosioekonominen näkökulma).

-Luodaan ja hallinnoidaan keskeisimpiä riistalajeja koskevia tietokantoja, joissa paikkatietoon sidotut kanta-arviot, havainnot ja saalistiedot on yhdistetty riistalajien aiheuttamista vahingoista saatuun paikkatietoon.

Porotalouspolitiikan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi tutkimuslaitos huolehtii seuraavista.

Porolaidunten tilan arviointi

- Seurataan porolaidunten tilaa sekä kehitetään edelleen laiduninventointimenetelmiä.

Poronhoidon ja porotalouden tutkimus

- Tuotetaan laaja-alaista tietoa poronhoidosta ja porotaloudesta, joka ottaa huomioon poron elinympäristön ja ekologian sekä poronhoidon taloudelliset ja kulttuurilliset tekijät. Tutkimuksen painopisteenä on porotalouden kannattavuuteen vaikuttavien tekijöiden selvittäminen.

- osallistutaan arktisen tutkimuksen suunnitteluun porotalouden osalta.

Kalatalouspolitiikan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi tutkimuslaitos huolehtii seuraavista.

Kalavarojen arviointi sekä seurantavelvoitteet

- Toteutetaan EU:n säädöksistä ja tiedonkeruuohjelmasta sekä EU:n kalataloustilastoinnista aiheutuvat velvoitteet.

- Toteutetaan vesipolitiikan puitedirektiivin seurantavelvoitteet ja kehitetään luokittelua ottamaan huomioon myös voimakkaasti muutetut vesimuodostumat sekä muut sellaiset vesimuodostumat, joissa hyvä tila saattaa vaarantua tai jäädä toteutumatta kalaston kohdalla.

- Osallistutaan meristrategiadirektiivin toimeenpanoon liittyvien tehtävien hoitamiseen.

- Tuotetaan keskeisten kalavarojen kanta-arviot ja laaditaan raportti tärkeiden talouskalakantojen tilasta. Raportti toimitetaan ministeriölle 30.6.2011 mennessä. Arvioidaan ja raportoidaan kalakanta-arvioiden osuvuus.

- Tuotetaan elinkeinokalatalouden saalis-, vesiviljely- ja markkinatilastot sekä kalatalouden toimialakatsaus.

- Tuotetaan elinkeinokalatalouden toimintaohjelman 2007-2013 edellyttämät taloudelliset analyysit. Elinkeinokalatalouden kehityksen seuranta on välttämätöntä tietoperustaa politiikan suunnittelulle ja rakenteellisten tukitoimien kohdentamiselle.

- Laaditaan tilastot Suomen kokonaiskalansaaliista sekä kaupallisen kalastuksen ja vapaa-ajan kalastuksen saaliista lajeittain koko maassa sekä erikseen meri- ja sisävesialueelle.

Kalataloustutkimus

- Tehdään vesiviljelyn biologis-teknistä ja taloudellis-yhteiskunnallista tutkimusta, jonka avulla voidaan monipuolistaa ruokakalatutannon viljelylajeja ja kehittää tuotantotekniikoita sekä ympäristötaloudellista ohjausta.

- Tuotetaan tietoa vapaa-ajan kalastuksen ekologisista, taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista kalastuksen säätelyyn ja muiden ohjauskeinojen käyttöön. Käynnistetään tutkimushanke sosiaalisista ja taloudellisista vaikutuksista selvittämällä vapaa-ajankalastuksen seurantamittareita. Tehdään perusselvitys kalastusmatkailun ekosysteemipalveluista.

- Tuotetaan tietoa kalastuslain kokonaisuudistukseen.

- Tuotetaan tietoa kalakantojen kestävä hoidon järjestämiseksi ja luonnon monimuotoisuudesta huolehtimiseksi. Tutkitaan ja kehitetään uusia kalavesien hoitokeinoja erityisesti vaelluskalakantojen vahvistamiseksi. Ylläpidetään ja elvytetään heikentyneitä ja uhanalaisia kalakantoja vesiviljelyn avulla.

- Huolehditaan Tenojoen kalastussäännössä (SopS 94/1989) sekä Näätämönjoen kalastussäännössä (SopS 33/1984) määritellyt tutkimukset ja seurannat. Osallistutaan Tenojoen seuranta- ja tutkimusryhmän työhön ja huolehditaan Pohjois-Atlantin Lohen Suojelujärjestöä (NASCO) sekä ICESin WGNAS-

työryhmää varten tarvittavasta aineistosta ja avustetaan Tenojoen kalastussopimuksen uusimista varten tarvittavan tiedon kartoittamisessa ja hankkimisessa.

2.2. Virastoa/laitosta koskevat **toiminnalliset tavoitteet**

a) Toiminnallinen tehokkuus ja sen kehitys osa-alueittain (liite 1)

- taloudellisuus
- tuottavuus
- maksullisen toiminnan kannattavuus, josta eritellen liiketoiminta (ylijäämäistä)
- yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus
- tietovarantojen ja tietotekniikan hyödyntämisen tila ja kehitys

Vuonna 2011 toteutetaan vuosien 2007—2011 tuottavuusohjelmaa muun muassa ke-hittämällä toimipaikkaverkoston ja tietohallintoa, lisäämällä yhteistyötä Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän sisällä sekä hankkimalla lisäpalveluja palvelukeskukselta.

Tuottavuustoimenpiteenä toteutetaan lisäksi vuonna 2010 laadittu toimipaikkaverkoston kehittämissuunnitelma ja lakkautetaan eräitä tehtäviä suunnitelman mukaan.

Toimintaa vahvistetaan erityisesti elinkeino-, yhteiskunta- ja taloustutkimuksen osalta. Riistantutkimusta vahvistetaan etenkin suurpetotutkimuksessa ja suurpetojen kannanarvioinnissa. Voimavaroja suunnataan kansainvälistymiseen, vesiviljelyyn sekä uusien tuotteiden ja tiedonhallinnan kehittämiseen. Kalakantojen hoitamiseksi käytetään arvokalojen sopimuskasvatukseen ja istutuksiin noin 0,9 milj. euroa.

Tutkimuslaitoksen ulkopuolisen rahoituksen määrän arvioidaan pysyvän saavutetulla tasolla. Menoista katetaan 30 % ulkopuolisella rahoituksella, joka hankitaan yksityiseltä ja julkiselta sektorilta. Maksullisen toiminnan ja yhteistyörahoituksen tulot pyritään säilyttämään saavutetulla tasolla. Vesiviljelyn maksullisen toiminnan kannattavuutta parannetaan suunnitelluilla ja aloitetuilla toimenpiteillä.

b) Tuotokset ja niiden kehitys (liite 2)

- keskeiset suoritteet ja julkishyödykkeet

c) Laadunhallinta ja sen kehitys

- suoritteiden laatu
- palvelukyky

Tutkimuksen kykyä palvella päätöksentekijöitä parannetaan yhdistämällä taloudellista, yhteiskunnallista ja biologista tutkimustietoa ongelmien käsittelyssä. Tutkimuslaitos tuottaa tieteellisten kriteerien mukaista korkeatasoista tietoa ja pitää tieteellisen julkaisutoiminnan määrän saavutetulla tasolla. Asiantuntijatyötä lisätään. Tutkimuslaitos on verkottunut Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa yliopistojen kanssa muodostaen tutkimusyhteisöjä. Lisäksi tutkimuslaitos toimii osana Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymää sekä yhteistyössä kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa. Projektityöskentelyä evaluointijärjestelmineen vahvistetaan edelleen. Lisäksi kehitetään seurantamenetelmiä ja analyyseja.

Kalastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä RKTL:lle on suunniteltu roolia päätöksentekojärjestelmässä, joka perustuu seurantatiedon käyttämiseen päätöksenteossa.

d) Henkisten voimavarojen hallinta ja kehitys osa-alueittain (liite 3)

- henkilöstön määrä (htv) tuottavuusohjelmaan kuuluva henkilöstökiintiö eritellen sekä eri tehtäväryhmissä
- henkilöstökulut
- henkilöstön hyvinvointia koskevat tavoitteet
- osaamista koskevat tavoitteet

Tutkimuslaitoksen henkilöstörakenne ja osaaminen suunnitellaan ja kehitetään vastaamaan tulevaisuuden tiedon tarpeita.

2.3. Keskeiset tuottavuus- ja kehittämistavoitteet sekä investointihankkeet

Tuottavuusohjelman toimeenpano

Tuottavuusohjelman ja RKTL:n tiedossa jo olevan rahoitustilanteen heikentymisen johdosta sekä tulevien valtiontalouteen kohdistuvien menoleikkausten ennakoimiseksi tutkimuslaitoksen tulee laatia ja toteuttaa rakenteellisia ja organisatorisia muutoksia sisältävä sopeuttamissuunnitelma, jotta maa- ja metsätalousministeriön politiikkasektoreiden vaikuttavuustavoitteet voidaan kattavasti ja tasapuolisesti saavuttaa. Sopeuttamissuunnitelmassa tulee kuvata laitoksen perustehtävä ja keskeiset ydintehtävät. Tässä yhteydessä tulee myös laatia tulevien osaamistarpeiden kartoitus sekä tältä perustalta laatia henkilöstösuunnitelma. Vesiviljelytoiminnasta tulee laatia osana sopeuttamissuunnitelmaa perusselvitys, jossa arvioidaan toiminnan tavoitteet, resurssit ja kustannusrakenne.

Taulukko 1. Htv-vähennysten kumulatiivinen muutos

1. Muutokset htv-kiintiössä	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vanhat tuottavuustoimenpiteet	0	0	4	5	3	8	5	0	0	0	0
Uudet tuottavuustoimenpiteet								6	3	9	10
Siirrot, netto											
-muille momenteille	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-muilta momenteilta	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
2. Henkilötyövuosikiintiö	301	301	297	292	289	281	278	272	269	260	250

Lisäksi tutkimuslaitoksella on käytössä 12 htv (mom. 30.50.20/vesivarat) ja arvioilta noin 10 htv (mom. 32.30.51 työllisyysvarat).

Organisaatiotason evaluoinnit

MMM:n toteutama tutkimuslaitoksen toiminnan vaikuttavuuden evaluointi valmistuu 2011.

3. Taloudelliset voimavarat

Käytettävissä olevat määrärahat; budjettitalous momenteittain ja muu rahoitus (liite 4)

4. Seuranta ja raportointi

Kaikkien tulostavoitteiden toteutumista seurataan syyskuun 30. päivään 2011 mennessä laadittavan tutkimuslaitoksen väliraportin sekä maaliskuun 15. päivään 2012 mennessä laadittavan tutkimuslaitoksen toimintakertomuksen perusteella. Tulostavoitteisiin liittyvien tunnuslukujen toteutumisesta raportoidaan toimintakertomuksessa. Tutkimuslaitoksen sopeuttamissuunnitelma valmistuu syyskuun 2011 loppuun mennessä. Tutkimuslaitoksen tulee tarvittaessa raportoida tai ministeriön kanssa keskustella

tulostavoitteiden toteutumasta sekä merkittävistä poikkeamista, jotka tulisi ottaa huomioon tutkimuslaitoksen toiminnassa tai ohjauksessa. Lisäksi tutkimuslaitos toimittaa sopimuskasvatuksen istutusten toteuttamissuunnitelman tiedoksi ministeriölle ennen istutustoiminnan käynnistämistä.

Helsingissä 27 päivänä tammikuuta 2011

Sirkka-Liisa Anttila
Maa- ja metsätalousministeri

Eero Helle
Johtokunnan puheenjohtaja,
ylijohtaja

Pentti Lähteenoja
Osastopäällikkö

Liite 1. Toiminnallinen tuloksellisuus

Yksikkökustannukset €/kpl, €/mätilitra tai €/poikasyksikkö				
	toteuma	tavoite	ennuste	tavoite
	2009	2010	2010	2011
Kanta-arviot kpl*	284 059	270000	210 000	210 000
Tilastot kpl	124 261	95000	95 000	110 000
Mäti, litraa	347	350	350	340
Laitospoikaset py à 50 g /kpl	1,06	1	1,10	1,05
Luonnonravintopoikaset py à 5 g /kpl	0,09	0,12	0,15	0,10

Työntuottavuus kpl/htv, mätilitra/htv tai poikasyksikkö/htv				
	toteuma	tavoite	ennuste	tavoite
	2009	2010	2010	2011
Kokonaistuottavuus (3. vuoden ka.)	100	101	101	101
Työntuottavuus (3. vuoden ka.)	102	103	103	103
Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/ tutkijahtv, 1 000 euroa	162	150	150	150
Julkaisut				
- asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit/tutkijahtv,	0,9	0,8	0,8	0,8
- muut julkaisut/tutkijahtv, kpl	2,7	3,4	3,4	3,0
Kanta-arviot kpl*	0,30	0,4	0,4	0,46
Tilastot kpl	0,90	1,15	1,15	1,00
Mäti, litraa	446	407	420	410
Laitospoikaset py à 50 g /kpl	137 886	140 000	135 000	140 000
Luonnonravintopoikaset py à 5 g /kpl	1 459 419	1 100 000	1 250 000	1 300 000
* kanta-arvoin määrittäminen on muutettu 2010				

Maksullisen ja yhteisrahoitteen toiminnan kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2009	2010	2010	2011
	Tp	tavoite	ennuste	tavoite
Tutkimus-, tilasto- ja palvelusuoritteet				
Maksullisen toiminnan tuotot	798	800	800	800
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	663	735	735	750
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	135	65	65	50
Kustannusvastaavuus, %	120	109	109	107
Vesiviljelytuotteet				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 303	1 075	1 350	1 300
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	1 527	1 450	1 560	1 510
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	-224	-375	-210	-210
Kustannusvastaavuus, %	85	74	87	86
Yhteisrahoitteen toiminnan tulot				
- muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	1 845	2 800	2 800	1 800
- EU:lta saatava rahoitus	127	250	250	150
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	505	450	450	450
- yhteistoiminnan muut tuotot	-2	30	30	30
Tulot yhteensä	2 475	3 530	3 530	2 430
Hankkeiden kokonaiskustannukset	8 543	11 700	11 700	8 500
Kustannusvastaavuus (tulot-kustannukset)	-6 068	-8 170	-8 170	-6 070
Kustannusvastaavuus, %	29	30	30	29

Toiminnallinen jaottelu (TAE 2011 mukaan)

Päätoiminnot	M€ 2009 Tp			M€ 2010 Enn.			M€ 2011 tavoite			M€ 2012 tavoite			M€ 2013 tavoite			M€ 2014 tavoite			M€ 2015 tavoite		
	Tulot	Menot	htv	Tulot	Menot	htv	Tulot	Menot	htv	Tulot	Menot	htv	Tulot	Menot	htv	Tulot	Menot	htv	Tulot	Menot	htv
Ministeriötaso ja sen tukipalvelut																					
Tutkimus- ja kehittämistoiminta	2,15	8,39	152	1,4	7,80	141	1,1	7,70	141	1,1	7,30	140	1,1	7,10	139	1,1	6,95	138	1,1	6,95	138
<i>Kalantutkimus (ei asiant.toiminta)</i>	1,15	4,13	85	0,9	3,80	78	0,6	3,70	78	0,6	3,40	77	0,6	3,30	76	0,6	3,20	75	0,6	3,20	75
<i>Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus (ei asiant.toim)</i>	0,72	1,76	28	0,4	1,60	27	0,4	1,60	27	0,4	1,55	27	0,4	1,50	27	0,4	1,50	27	0,4	1,50	27
<i>Riistantutkimus (ei asiant. toiminta)</i>	0,26	2,04	34	0,1	2,00	32	0,1	2,00	32	0,1	2,00	32	0,1	1,95	32	0,1	1,90	32	0,1	1,90	32
<i>Porontutkimus</i>	0,03	0,45	5	0	0,40	4	0	0,40	4	0	0,35	4	0	0,35	4	0	0,35	4	0	0,35	4
<i>Muu palvelutuontato</i>	0,00	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0
Tarkastus ja valvonta																					
Muut palvelut ulkoisille asiakkaille	1,66	3,14	20	1,7	3,10	17	1,6	2,90	17	1,6	2,80	17	1,6	2,75	17	1,6	2,75	17	1,6	2,75	17
<i>Sopimuskasvatus (=toiminta 205110)</i>	0,00	1,10	1	0	1,05	1	0	0,90	1	0	0,90	1	0	0,90	1	0	0,90	1	0	0,90	1
<i>Vesiviljelyn maksullinen toiminta</i>	1,30	1,53	13	1,1	1,60	13	1,1	1,60	13	1,1	1,55	13	1,1	1,50	13	1,1	1,50	13	1,1	1,50	13
<i>Muu palvelutuotanto</i>	0,36	0,51	6	0,6	0,45	3	0,5	0,40	3	0,5	0,35	3	0,5	0,35	3	0,5	0,35	3	0,5	0,35	3
Muiden julkishyödykkeiden tuottaminen ja viranomaisluoteinen toiminta	1,47	13,96	125	1,29	13,70	117	1,29	13,30	117	1,3	13,20	117	1,3	12,95	117	1,3	12,90	117	1,3	12,90	117
<i>Kala- ja riistavarojen arviointi ja tilastointi</i>	1,15	5,70	63	0,8	5,60	59	0,8	5,50	59	0,8	5,50	59	0,8	5,45	59	0,8	5,40	59	0,8	5,40	59
<i>Kalakantojen hoito</i>	0,02	1,68	6	0,09	1,60	5	0,09	1,45	5	0,09	1,40	5	0,09	1,30	5	0,09	1,30	5	0,09	1,30	5
<i>Vesiviljely (ei sis. maksullista)</i>	0,30	4,04	52	0,1	4,00	49	0,1	3,85	49	0,1	3,80	49	0,1	3,70	49	0,1	3,70	49	0,1	3,70	49
<i>Tutkimuksen asiantuntija toiminta</i>	0	2,54	4	0,3	2,50	4	0,3	2,50	4	0,3	2,50	4	0,3	2,50	4	0,3	2,50	4	0,3	2,50	4
Yhteensä	5,3	25,48	297	4,4	24,60	275	4,0	23,90	275	4,0	23,30	274	4,0	22,80	273	4,0	22,60	272	4,0	22,60	272

Liite 2. Tuotokset ja niiden kehitys

Tutkimuslaitoksen suoritteet	2009	2010	2010	2011
	Tp	tavoite	ennuste	tavoite
Annetut lausunnot	99	107	100	100
Työryhmäjäsennydet	305	325	305	305
Tieteelliset julkaisut (3 vuoden ka.)	75	74	74	73
Muut julkaisut	242	275	240	240
Kanta-arvioinnit ja tilastot*	17	18	23	22
Mäti, litraa	4 532	4200	4 600	4 000
Laitospoikaset, py à 50 g /kpl	1 719	1350	1 600	1 400
Luonnonravintopoikaset py à 5 g /kpl	1 691	1200	1 100	1 100
Emokaljat ja ravut, kantoja mädin tuotannossa kpl	62	62	60	60
Maitia maitipankissa, kantoja tallennettu kpl	42	42	42	42
* kanta-arvioinnin määritystä on muutettu v. 2010 alkaen				

Liite 3. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehitys (kts. myös taulukko 1 ja liite 1)

	2009	2010	2010	2011
Henkilöstörakenne (htv)	Tp	tavoite	ennuste	tavoite
- johtajat	6	6	7	6
- tutkijat	88	88	90	88
- vesiviljely	55	53	58	53
- muu henkilöstö	148	128	149	128
Yhteensä	297	275	304	275
Henkilöstömenojen % osuus kokonaiskustannuksista	56	57	55	57
Henkilöstön hyvinvointi				
Sairauspoissaolot	8,6	8,6	8,6	9
Osaaminen				
- Koulutustasoindeksi	5,4	5,4	5,3	5,4
- Korkeakoulu- ja yotason tukinnon suorittaneiden %-osuus	48,7	48,0	47,0	48,0
- Tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuus	18,6	18,5	17,8	18,5

Liite 4. Taloudelliset voimavarat

TUOTTO JA KULULASKELMA	(sisältää vesivarat 700.000€)			
1 000 €				
	TP 2009	Ennuste 2010	Tae 2010	Tulossopimus 2011
Toiminnan tuotot	5 605	4 360	4 360	4 040
Maksullisen toiminnan tuotot	2 103	1 600	1 600	1 900
Vuokrat ja käyttökorvaukset	99	140	140	90
Muut toiminnan tuotot	3 403	2 620	2 620	2 050
Toiminnan kulut	25 933	24 650	24 299	23 902
Ostot tilikauden aikana	2 925	3 000	3 000	3 000
Henkilöstökulut	14 847	13 900	13 900	13 700
Vuokrat	3 035	2 900	2 800	2 800
Palvelujen ostot	3 619	3 200	3 100	3 100
Muut kulut	1 016	800	700	503
Valmisteveraston lisäys	39	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	-1 110	-600	-600	-600
Poistot	1 141	951	900	900
Sisäiset kulut	416	500	500	500
Rahoitustuotot ja -kulut	1	-1	-1	-1
Satunnaiset tuotot ja (-) kulut (netto)	4	0	0	0
Tuotot-Kulut	-20 328	-20 290	-19 939	-19 862
TOIMINNAN RAHOITUS				
-toimintamenomomentin bruttotulot	5 606	4 360	4 360	4 040
-toimintamenomomentin bruttomenot	24 003	21 990	21 990	21 340
Toimintamenorahoitus, netto, josta saman vuoden määräraha	18 397	17 630	17 630	17 300
	17 245	16 289	16 289	17 183
-edelliseltä vuodelta siirtynyt mr	3 799	2 647	2 647	1 306
-seuraavalle vuodelle siirtyvä mr	2 647	1 306	1 306	1 189
Muilta momenteilta tuleva rahoitus	2 083	2 000	2 000	2 000
-30.50.22 Vesivarojen hoidon käytön ja hoidon menot	655	700	700	700
- muu erittelemätön talousarviorahoitus	1 428	1500	1500	1500

